

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ori: Mercuria si Sambet'a. Fieca una data pe septamana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 15 fl. sun. pe unu anu sau 45 doidicari, or 8 galbini si 8 doidicari mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari sau mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de facare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicar

Nr. 96. Braslovu, 5. Decembre 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Grafi si Baroni romanescl.

Motto: *Fama malum, quo non velocius ullum,
Mobilitate viget, viresque acquirit eundo etc.*

Se vedeti minune: Faim'a despre crearea grafi-
loru si baroniloru romanescl cresce si se infla cá o
crinolina numita Malacotu, infoiata cá si balónele de
aeru. La inceputu fusese vorb'a numai de 20 grafi si
baroni; dupa aceea numerulu crescú pana la treidiecí;
apoi acumu Közlöny afla cumca s'aru fi cerutu can-
didati pentru optu grafi, douadiecí baroni si patrudiecí
cavaleri prenobili (nobiles potiores, cu o trépta mai
josu decatu baroni); eara in momentele candu scriemu
acestea se mai adaoge la aceeasi faima o ramurica mai
comica decatu tóte, cá adica s'aru cautá si intre ne-
negutiatorii romani vreo cincí candidati, fara a ni se
spune ca pentru care rangul.

Intr'aceea ean' se cam lasamu Domniloru glum'a
la o parte, se ne ferimu — déca numai se póte —
chiaru si de satira, candu voim'u a discuta o cestiune
cumu este si acést'a, caduata cá o pétra meteorica din
nuori in mijloculu nostru. Vedeti cu cata seriozitate
si catu de bine scrise si Kol. Közlöny (Nru 171)
asupra acestei faime, in catu déca near ertá spatiulu,
'iam reproduce bucúrosi intregulu articulu; atá'a nu-
mai, ca densulu inca'si incheie seriusulu seu articulu
proptitu prin istoria si articuli de lege cu: Vagy pedig
az egész csak mese (Séu ca totulu este numai o fa-
bula.) Acelu jurnalulu adica este de acea opiniune, ca
déca aru fi a se creá grafi, baroni si cavaleri roma-
nesci numai cu scopulu cá aceiasi se póta avé scaunu
si votu in viitórea dieta a Transilvaniei, apoi asemenea
plasmuire de magnati si prenobili noi intru intielele-
sulu artic. de lege din 1791 ar fi cu totulu de pri-
sosu, din cauza, ca Ardealulu si legile lui nici odata
n'au voitu a cunósce diferentia de rangul intre grafi,
baroni si intre ceilalti nobili ai tierii, ba tocma din con-
tra, au opritu a se face vreo distinctiune fačia cu con-
stitutiunea si cu legea tierii; eara sub numire de „po-
tior nobilitas“ legea nu a intielesu altceva, decatu pa-
trioti de aceia, carii 'siau castigatu merite mari
pentru patria si statu si carii totuodata se
bucura de o stare materiala insemnatóre. Grafi'a, ba-
roni'a si titul'a de cavaleru (Ritter) sunt plante straine
aduse din Germani'a, dupa desbinarea Ungariei (sub
Zapolya si Ferdinand 1526—1542 si apoi pana catra
1700 incóce) naturalisate fórté tare in Ungari'a pro-
pria, eara dela Leopoldu I. incóce trecute si in Ardealu,
de si nu cu prerogative si privilegii asiá batatóre la
ochi cá in Ungari'a. Din contra, déca crearea de ma-
gnati romanescl nu ar fi in favórea dietei ardelene, a-
tunci Kol. Közlöny nu mai intielege care ar fi scopulu
ascunsu alu acelei plasmuirii de aristocratia romanésca
de rangul. *)

*) Rangulu de Grafu nemtiescu este mai totu acela ce
a fostu in imperiulu romanu anticu anume dela Constantinu
M. incóce (306—337 dupa Chr.) rangulu de Comes; totusi
originea, progresulu si degenerarea aceluia si la Romani si la
Germani sunt in mai multe privintie diferitóre. Sub Constan-

Ci se lasamu noi pe Kol. Közlöny, carele din pun-
tulu seu de vedere vorbesce fórté bine, — se stamu
noi insine strimbu si se ne întrebamu deadreptulu cu
man'a pe cugetu: Plasmuirea unei aristocratii noua
(neugebackene Aristocratie) ce urmari ar avea in vii-
torulu celu mai deaprópe cu privire la persónele, la
familiile nouiloru aristocrati, cumu si mai pre susu de
tóte cu privire la patri'a si natiunea nóstra?

De candu e lumea, de candu ómenii au inceputu
a formá societati si staturi, meritele barbatiloru carii
siau sacrificatu ostenél'a, séu prin devotamentulu loru,
séu prin amendoua deodata au adaosu la prosperarea
si glori'a nationala, au fostu tocma si in statele demo-
cratice, distinse prin óresicare semne din afara, prin
lauda publica, prin o cununa de frundie, prin unu mo-
numentu, prin remunerare in mosia séu in bani dupa
impregiurari, prin adoptarea prunciloru loru de fii ai
statului ori ai natiunii s. a. s. a.

Deci déca cumuva s'au ivitu séu voru esi din si-
nulu natiunii nóstre barbati de merite adeverate, ge-
nuine, eara nu fictive, de merite eminente pentru
patria si tronul, pentru natiune si pentru adeverat'a
ei libertate, cultura si moralitate, pentru bisericu si in-
vatiamentu, apoi in casulu acesta si numai in acestu
casu, romanii inca dorescu, ba ei se róga, cá barbatii
loru de merite in tóta privint'a adeverate si recunos-
cute de catra fiii patriei inca se fia distinsi si remun-
nerati alaturea si intocma cá si fiii altoru natiuni; quia
omnis bonus laudis cupidus.

Din contra, la orice casu, candu adica susatins'a
faima n'ar remané numai o fabula cá tóte fabulele,
romanii se róga si staruescu cu totu adinsulu a fi apa-
rati cá de orice reu epidemicu:

De „Borgeois-gentilhommes de ai lui Molière, cu-
noscuti la poporulu nostru sub numirea de „Bádârani
boieriti, la carii ai nostrii aplica cunoscutulu prover-
biu: da'mi Dómne ce n'amu gánditu, se me miru de
ce-amu gasitu; De grafi din famili'a lui Frige-linte;
De baroni de ai lui Ródescórtia; De cavaleri à la
Don Quichote dela Mancha.

Cu alte cuvinte: Déca si déca sta undeva scrisu,
ca trebue se aiba si romanii ardeleni aristocratia, apoi
despretiuimu orice aristocratia fara merite, fara sciin-
tia, fara morala si fara o avutia ce n'ar corespunde
pe deplinu rangului ce'lu va fi avendu aceea.

tinu M. regulanduse servitiulu Curtii si alu Statului intre
acelea se vedu: Comes Dapiferorum, Comes castrensis, Co-
mes domesticorum, — sacrarum largitionum, — rei privatae
etc. Intre generalii armatei carii se numia Legati, Magistrii,
Duces, era si 10 insi carii se numia Comites. Mai tardiu o-
ficiulu de Comes a decadiutu la unu rangul desiertu cá si ran-
gurile celelalte (la romanii din Principate, greците, slavitate si
turcite) de Pitaru, Sardaru, Pacharnicu, Cluceru, Aga, Logo-
fetu, Dvornicu etc. Graf la germani se deriva dela vecbiulu
Gerefa, — adunatoru de dare, mai tardiu jude; in urma
Markgraf, Pfalzgraf, Landgraf, Burggraf, Dinggraf, Wicgraf
(jude satescu), Holzgraf, Stallgraf, Salzgraf, Sendgraf, din ca-
rii apoi cativa ajunsera si domnitori suverani séu si semi-
suverani.

Baro — Freiherr, a insemnatu la inceputu orice omu li-
beru; mai tardiu s'a prefacutu si acést'a numire in titulatura
si rangul.

Nu voimú cá prin asemenea aristocrația se se urdiésca și incuibe desbinare și ura între familiile noastre și în poporul nostru, precum s'a întemplat la alții pela 1700—1740. Ne înfioramú de ide'a de a vedé órecandu grafi și baroni romanesi deveniti obiectu alu disprețiului și sarcasmului altora; pentruca este o nemarginita diferinția între a trai în condițiune modesta de „burgaru“ cu unu venitu de ajunsu în aceea condițiune, inse fórte ne'nsemnatoru și greu compromitiilor pentru rangulu unui conte séu baronu, carele ar fi chiamatu a jucá o rola între magnatii unei monarchii mari și susu la curte.

Sasii ardeleni inca n'au mai avutu atati magnati, ei inse déca au fostu favorati de legi, din condițiunea loru de simplii cetatiani și chiaru de tierani totu au naintatu pana la cele mai inalte functiuni ale statului.

Pre candu se creá dintre unguri grafi și baroni, se impartia totuodata și mosii séu domenuri, pentruca cea se aiba de unde a'si sustiené rangulu și a'si asigurá viitorulu familiiloru.

Ne vine a crede, ca un'a fara alt'a nu se póte nici astadi. Qui vult finem, debet velle et media. Eará déca nu se póte asiá, apoi decatu saracia lucia, decatu domnu mare și bani n'are, de catu curte mandra și flamanda, decatu dómna in cocia, barbatus'o 'n saracia, mai bine nimicu și cu atatu mai bine nimicu, cu catu romanii ardeleni și altumintrea despretiuescu asemenea și avutiile castigate prin rapiri, eara nu prin ostenéla și munca drépta. Déca vomu fi avendu asiá numiti díleri proletari, apoi fiáne de ajunsu cu aceia, se nu capatamu și domni proletari.

G. B.

Unu actu constitutionalu in beseric'a gr.-c. in muntii apuseni ai Transilvaniei.

De multu am asteptatu cá acestu actu selu vedemu publicatu in verunulu din diurnalele noastre, nu atatu pentru curiositate, ci pentru ca este unu documentu istoricu, și demnu de a fi practisatu in viitoriu, cu cea mai mare acuratetia; inse dupace concernentii preoti nu'si luara ostenéla alu publica, am aflatu cu cale, cá noi mireni se'lu aducemu la public'a cunoscintia.

Dupa promovarea pré demnului nostru protopopu gr.-c. alu tractului Bistrei Gregorú Mihali de Aptsá, la statulu de canonicu metropolitanu alu Albei-Juliei, protopopi'a nostra deveni vacanta, și eata spre cea mai mare bucuria a nostra, și speru ca și spre a clerului întregu, pré bunulu nostru parinte Metropolitanu Alesandru Sterea Siulutiu nobile de Carpinisiu etc. etc., care din teneretiele sale a stimatu și urmatu constituțiunea nostra besericésca din tóte puterile sale, cu acést'a ocasiune a datu semnulu celu mai invederatu despre semtimele sale constitutionale besericesci, dandu voia libera preotiloru acestui tractu, cá se'si aléga prin voturi pe viitoriulu loru protopopu; asiá preotii adunati inca in lun'a lui Sept. a. c. au si alesu cu un'a majoritate de voturi absoluta, 13 in contra la 3, pe barbatulu doririloru, Domni'a sa Simeone de Balint, parochulu Rosiei muntene, cavaleru alu ordinului Franciscu Josifu etc. etc. Acestu actu de alegere substernanduse Esc. Sale Domnului Mitropolitu, a si intaritu pe D. Simeone de Balint prin diplom'a sa de protopopu alu tractului Bistrei, spre comun'a bucuria nu numai a preotiloru alegatori, ci și a întregului poporu munténu, care l'a stimatu totudeaun'a, si'lu stima in diu'a de adî. Meritele barbatului Simeone de Balint pentru natiunea sa, sunt publicului nostru romanu atatu de cunoscute, catu aducerea a minte a acéloru este de prisosu.

Dreptulu de alegerea libera a protopopului nu s'au esecutatu in beseric'a nostra, de unu tempu destulu de îndelungatu! și asiá in loculu lui a remasu singur'a denumire din partea episcopului. — Cumu a pututu unu dreptu de una însemnatate asiá mare pentru totu clerulu se se delature, nu pociu pricepe, dau inse cu socotéla, ca acestu dreptu pe incetu nu s'au mai usitatu, și asiá a esitu cumu se díce „din moda“. — Negresitu cá si nepaszarea clerului, unulu dintre peccatele cele mai mari pana in momentul de faciá; inca a contribuitu la aceasta. Dorimu si asteptamu, ca dreptulu acesta, și altele multe asemene, cá cele mai scumpe tesaure ale besericei noastre, se devina comune eara acestei beserici.

Amu facutu și facemu pana in díu'a de adî amar'a esperiintia, ca indata ce ne misicamú, și voimú pe calea civile a ne organiza, a ne imbunatatati starea nostra, mii de pedeci ni se punu inainte asiá, catu séu abia putemu ajunge la ceva, séu nicidecum. Intimpinamú noi óre totu atatea pedeci și in beserica, candu amu voi se o organizamú pe aceasta? pen-

truca organizarea ei trebuie se se faca catu mai curundu, daca nu voimú se incarcamú sufletele noastre cu blastemulu posteritatiei? Io socotu ca nu, pentruca acolo suntemu séu ar trebui se fimú „totu de ai nostri“ și mai cu séma, daca vomu inoepe organizarea ei cu un'a anima „adeveratu crestina“ și cu un'a statornicia, demna de urmatorii poporului aceluia pe care totudeauna lu va admira lumea.

Speramu ca și pe calea civile vomu ajunge cu tempulu la scopulu doritu, inse remanu neclatitu la parerea aceea, ca pana nu vomu fi bineorganizati in beseric'a nostra, de care firesce ca se tiene mai anteu scól'a, pana atunci nu vomu ajunge aceea, ce ar trebui se ajungemu.

Rosi'a munténa, 10. Dec. st. n. 1862.

Dr. N. S.

TRANSILVAOPIA Brasiovu, 16. Dec. In acestu tienutu a ninsu binisioru și de repetíte ori. De atunci gerulu celu secu mai incetandu apele inca s'au mai imultitu cevasi.

Pretiulu cerealeloru este mai totu celu din tótna și anume graulu celu mai frumosu galét'a de Ardealu (64 cupe) 5 fl. 80 cr., eara papusioiulu numai 3 fl. Vitele s'au eftinitu fórte din lips'a nutretului. Carausii cumu amu díce ai comericiului nostru au mare norocu, ca de candu au incetatu transporturile pe Dunare 'n josu catra piatile din Principate din lips'a apei casionata prin seceta, marfile de transito trecu dela Temisióra preste Ardealu la Brasiovu, eara de aici in Romania'a, prin care piatia nostra indata castiga o misicare mai însemnatóre, eara negutiatoriloru mai batrani le aduce aminte de dílele cele bune dinainte de anulu 1830, adica dinaintea deschiderii corabierii de aburu pe Dunare, pre candu totu comereciulu de transito destinat pentru Principate trecea — fara alta concurentia pe aici, prin urmare castigurile fusesera in acele timpuri pre atatu de usióre, pre catu sunt acumu de grele

UNGARIA. Pest'a 13. Dec. Inaintarea in afacerile politice este in dílele acestea atatu de ne'nsemnatóre, catu intru adeveru nu merita cá se'si perda cineva tempulu cu politisari. Din contra pe alte campuri ale aotivitatii omenesci misicarea și naintarea este cu atatu mai viia. Atat'a numai cá securitatea publica inca totu mai sufere in mai multe comitate cá si bunaóra in tierile neapolitane. Lotriile cele mai cumplite incepura a se latí pana in comitatele vecine cu Ardealu. In comitatulu Temisiórei se prochiama legea statarie pe unu anu întregu, eara in alu Aradului pe 6 luni.

In dílele trecute cinci banditi armati fórte bine oprira 18 cara de a le tergovetiloru carii mergea dela orasiulu Baia a-oasa și despoiera dupa placu pe 42 persóne. — In Pest'a chiaru se intempla furturi și hotii din cele mai indrasnetie.

„Reuniunea pentru ajutorarea și pensionarea scriitoriloru invatiati“ ai natiunii maghiare dupace si de altumintrea întemeiasse unu fundu frumosu pe sam'a loru, apoi mai de curendu deschise o loteria pentru mai multe mii de obiecte daruite spre acelasu scopu din tóta tíer'a. Cu acésta loteria se face minune; se va aduna din trinsa preste 200 mii fiorini. O domnisióra castiga dela acea loteria unu servisu de masa in pretiu de 12,000 mii fiorini.

„Societatea cultivatóre de limb'a slavona“ numita „Matica“, carea 'si perduse concesiunea, íu concesionata din nou, dupa care membrii ei indata si conferira din nou preste 36 mii fi. v. a., eara episcopulu Moses dela Beszterczebánya e determinatu a darui acelei societati o parte însemnatóre a venituriloru sale. (P. Napló.)

— Domnisióra Const. Dunc'a in tempulu celu scurtu alu petrecerii sale in Pest'a au cercetatu mai multe familie romane de aici, la cari íu primita cu cordialitate adeveratu romana. Junimea nostra cea insufletita, — sciindu apretiuu folósele ce voru resultá pentru natiunea romana, candu dens'a va avé in símulu seu mai multe fiice insestrate cu insusirile récerute spre a implini sublimea misiune intru a desvoltá spiritulu și a formá anim'a ficeloru Romaniei, — au mersu eri in corpore a salutá pre domnisióra Dunc'a facundu omagiulu ce se cuvine talentului și simtieminteloru natiionali. Scen'a cea rara au storsu lacrimi de bucuria din ochii Dómnei Mame. — Junimea au oferitu intru suveniru Domnisiórei D. . . unu Album invescutu in visonu venetu, si infrumsetiatu cu tricolórea nationale a Romaniei, in album e o poesia martura de spiritulu și insufletirea ce au doveditu junii nostri cu asta ocasiune; in fine s'au subscrisu numele toturoru juniloru respectivi. — Domnisióra Dunc'a, carea duce cu sine tóte sufragiele noastre, mani cu trasur'a de séra pléca mai de parte prin Temisióra, Lugosiu, Sabiiu, Brasiovu catra Bucuresoi. Speramu ca pretutindenea va intimpiná aceeasi primire cor-

diale ce i se facu in Pest'a. Geniulu Romaniei se o aiba sub scutul seu!

„Conc.“
AUSTRIA. Vien'a. Patriarchatu. In legatura cu probabil'a eventualitate de a se tiené unu congressu nationalu romanu, se aduce de catra diurnale inainte mai marea posibilitate de a se redica unu patriarchatu romanu decatu unu congressu in tierile coronei unghuresoi, care elu d'antaiu ar avé si prospepte la cancelaria. —

— Representatiunile comitatelor de adeunadi au ajunsu la r. cancelaria si s'au susternutu si Maiestategi; se crede, ca respunsulu va urma inca in lun'a acésta; si „Korunk“ dupa o scire privata anuntia, ca de anulu nou va esi decretulu convocarei dietei, si in Aprilu se va si aduna.

Chronica straina.

ITALIA. Turinu. Ministeriulu se afla constituitu pe deplinu. Farini è presidentu alu consiliului ministerialu, Pissolini ministru de esterne, Peruzzi de interne, Minghetti de finantia, Pisanelli de iustitia, Menabrea de lucrarile publice Della Roverre de resboiu, Ricci Giovanni de marina. Pentru cultu si instructiune è denumitu Amari si pentru negotiu Manna, cari mai toti au intratu in posturi. „Gazetta de Turino“ serie, ca gen. Lamarmora a si indreptatu catra noulu cabinetu o gratulatiune, in care se dechiara gatá asi continua servitiile in pusetiunea de acumu spre binele tieriei. Italianii sunt multumiti cu compunerea ministeriului acestuia si sperédia ca va avé maiortate si in parlamentu. Visconti a primitu secretariatulu de esterne.

In 11. se redeschise camer'a deputalilor; toti ministrii noi se aflara de fačia si Farini incunoscintia compunerea cabinetului si ceti program'a lui, a carei cuprinsu è urmatoriulu: „Tier'a simte, cumca timpulu a si sositu, in care se asecuramu tierile castigate de binefacerile unirei; se lucramu din resputeri la organizatiunea pre o base libera si se desvoltamu libertatile constitutionale, ceea ce è prim'a conditiune a ordinei publice. Credintiosu principiiloru dreptului publicu, caror'a natiunea italiana 'si multumesce intemeierea s'a, credintiosu si tendintieloru parlamentului 'si esprima ministeriulu terea s'a convincere despre implinirea unificarii nationale, credemu ca corespundemu simtiuriloru de demnitate generala, candu ne contenim delu promisiuni cá acelea, cari nu potu avé efecte curunde. Chiaru si terea nóstra credintia in unitatea Italiei ne dá dreptulu de a dechiará, cumca Itali'a trebue se concreda indeplinirea unificarii sale cursului evenimintelor, si fara a 'si face siesi ilusiuni, fara a se descuragiá se astepte in liniste ocaziune favorabila spre acésta. Itali'a au datu pana acumu natiuniloru civilisate garanti'a de liniste si de progresu. Inainte! dara pe aceeasi cale, luandu in considerare situatiunea generala a Europei si vrendu a pastrá Italiei aliantiele ei si deplin'a ei nedependintia.

Mai incolo dice Farini in cuventarea s'a, cumuca prin colucrarea parlamentului va castiga autoritatea de lipsa spre a duce in deplinire organizatiunea interna si spre a representá pre Itali'a si in afara cu tóta demnitatea. Reformele administrative voru avé de base decentralisatiunea si desvoltarea libertatiloru constitutionale. Prima conditiune de libertate este ordinea publica. Mai incolo vorbesce despre armat'a si disciplin'a ei si dice, cumuca privesce la evenimente fara ilusiuni si fara descuragiare si in urma apeléza la concordia Italiana, care se afla personificata in rege.“ Din acésta programa trebue se conchidemu, ca ministeriulu acesta va fi mai liberalu decatu a lui Ratazzi si mai nedependentu decatu acela intru susutienerea demnitatiei, puterei si influintiei italiene in afara.

TURCIA sta in positiune oserbatóre si inarmédia mereu, ear' in Rusi'a spiritulu de libertate au patrunsu pana in plas'a de diosu, incatu gubernulu a intratu in griji, ca unde va fi impinsu de cerbicósele pretensiuni si dechiarari de martiri ai libertatiei. Se resolvira poporale séu a nu mai fi séu a deveni libere; de aici apoi totu pregatiri, — dar poterile inca se tótu pregatescu si su pregatite pentru a inunda chiaru si leaganulu rescóleloru, fia elu unde va fi, déca le va succede. O situatiune critica e adi in tóta Enrop'a, déca din tóte partile se dau totu nóue nutrimente la eruptiuni, calcari si asupreli.

Bucuresci. — Apelu si Indolentia. —
(Capetu din Nr. tr.)

Pe candu „Monitoriulu“ din 22. Noembre a. c. publica unu decretu, prin care se desfiintieza unic'a scóla reala in tóta Romanimea, ce se aflá in Galati redicata su fia ertat'a caimacamia a lui Vogoridis —, si acésta din temeiu, ca dela Januariu trecutu n'a fostu frecuentata?? si pentruca s'au luat dispusetiuni in privint'a infintiarei unei scóle co-

merciale in capitala; pe candu scólele din Moldov'a se impucineza si decadu si din cea ce au fostu; si pe candu inceputulu universitatii din Jasi deschise — prin staruint'a D. M. Cogalniceanu, nu se mai sci in ce fase se afla, si déca mai are vreunu prospectu de inaugurare complecta vreodata; pe candu scólele comunali in Romani'a dinóce de Milcovu, care supt Pr. A. Ghica incepusera a inflori, si decadiute supt urmatorii lui, earasi se resuscitara la 1857, candu revenise elu la putere, astadi se afla neconsiderate, si dupa cumu se esprime cu dorere unu corespondinte in „Romanulu“ Nr. 36—67 in loçu de a se deschide „stau mai tóte cu lacatele la usia si nu scie déca si mai aduce cineva aminte de ele: pe atunci si nóua aici ne veni a ofta din profundulu animei, si acumu cu dorere trebue se damu credientu celoru, ce se indoiesou despre bun'a credintia si despre simtiulu nationalu alu barbatiloru de acolo, in a caroru mani si competintia stete inainte de acésta sórtea scóleloru! — Neci fundamentu! neci coperisju! se se póta adaposti cultur'a si desvoltarea nationala in Principate! Voi se dicu, ca neci se póta grigia de cultur'a poporului de josu prin regularea instructiunii comunale, neci se prevede natiunea macaru cu o universitate completa; care se deservésca de oficina statului de servitori buni si calificati si de funtana, din care cei ce voru bé, se devina totu atatia angeri aperiatori de ereditatea tesaurului nostru nationalu, a vietiei, gloriei si a stimei nationale! — Nu asiá se póta cei se calculéza la infflorirea viitoriului natiunei sale si la castigarea stimei si simpatiei popóreloru, — pentruca acestia si ieau de busola starea instructiunii publice si a altoru institute si instructiuni maretie, candu vreau a pune in cumpana comparativa precelentia sortii statelor; — si unde nu vedu entusiasmu nationalulu neobositu la barbatii dela carm'a statului, celu puoinu pentru lucurile cele de neaperata necesitate, nu credu, ca acolo se póte incuiba vreuna data o prosperitate progresiva. —

„Sed non omnes Fabios abstulit una dies.“ M. S. Domnulu a datu dovedi si pana acum, ca a pipait — ranele natiunei, pentruca de atata timpu totu intrun'a puse la probe pe diversi barbati, cá se se convinga, cari din ei potu fi adeveratii medici, caroru se inoréda vindecarea lor cu energia. Dela D. min. de cultu si instructiune N. Racovitia, Dnii Turnavitu, Melidonu si generosulu in cugete si in fapte Odobescuaré a astepta instructiunea publica o nóua vietia, dela altii altele, numai natiunea: camer'a, camer'a! sei sprijinésca din resputeri, si Dlor inca se iee lucrulu catu de seriosu cu vindecarea raneloru corpului nationalu. —

Strainii din tíera romana! ei stau a proportiune cu multu mai bine atatu in respectulu besericescu, catu si in alu instructiunii, si potemu dice, ca pe suptu mana se nevoiescu si se incórda cu multu mai tare decatu insii romani spre asi inoi, desvolta si mari puterea si influintia loru nationala, cu calcule pentru viitoriu, fia acesta si pe sute de ani inainte. — D. e. germanii 'si continua politic'a loru seculara in direptiunea catra marea négra. — Pe timpulu S. Stefanu regelui Ungariei abia incepusera a veni vreo cateva familii cu regin'a in Ungari'a, si astadi, care cetati ale Ungariei nu se afla mai impopulate cu germani, deoatu cu alti pamenteni. — In Ardealu sasii sunt cu mare influintia, ei isi au diet'a sa si inca facu proiecte chiaru si pentru tóta tíera. — In Bucovin'a vr'o 6 colonii germane sunt reprezentantii tierii, cum sunt germanii in Würtembergu, la Mogunti'a si Jena, si acumu se nevoiescu a manecá mai in josu spre a regula Prutulu si Siretulu, — spre ceea ce si facu pasi camer'a comerciala germana din Cernaui. — Cá anteposturi la politic'a loru se mai afla ramuriti germanii chiaru si prin tóta Romani'a.

Ve intrebamu: De cati ani au inceputu a emigra sasii din Ardealu in Galati, pana unde au si ajunsu? si astadi ei 'si au acolo beserica nóua, scóla bine prevediuta, tocma unde se desfiintia acumu cea dintai scóla romana reala! — In Jasi, de si puçini pana acumu, ei totu au beserica si scóla poporala — In Craiova e fondulu gatá pentru salarisarea preotului si inca cu ajutória parte culesé cá mila dela romani, parte din crangulu Germaniei, si dela retinunea protestanta a lui Gustav Adolf. — In Ploiesti si au cumparatu locu de beserica si mai antaiu redica scóla pe elu, apoi beserica; in Pitesti parochi'a redica scóla; in Turnu Severinului se afla intre 4000 locuitori 1000 sasii protestanti si facu amemenea; in Focsani se forméza comuna besericesca si scóla scl. Se tácemu de Bucuresci, unde preotulu Neumeister isi implinise cu atata ardóre misiunea. — Astufeliu incordarile germane — îndabile — isi arunca aluatulu pentru o patria nóua. — Se lasamu la o parte pe greci, cari erá p'aci se grecésca tóta Romani'a cu scólele si politic'a lor, dar, apoi acumu se mai

inundéza tíer'a si de unguri, de secui, cari de si emigréza goli cá napii, ingarboviti de fóme, ei totusi o ducu mai de parte decatu romanii pamenteni; mai vertosu reformatii, ca ei au si beserici si scoli si se afla in stare buna materiala. — Diurn. maghiaru „Magyar Sajtó“ díce, ca secuii din Ardealu emigréza la vecinulu semibarbaru?! — si acumu se afla in Romani'a la 80,000 maghiari, apoi numai in Bucuresci cá la 2000 industriasi; (In parentese nu potu se nu eschiamu: Dómne ticalósa industria are romanulu si in Bucuresci, déca nu póte tiené concurentia neci cu industriasi ce mai inapoiati din tierile vecine si relative ce mai simplici din tóta Europ'a, —) si mai vertosu, unde sunt cu satele intregi isi pastréza nationalitatea, ear intr'alte parti se romaniséza. Apoi in urma pune si intrebarea: Ce ar trebui se faca catoliei si protestantii maghiari, cá prin misiuni se sustiena besericele si scólele in interesulu relegei si alu nationalitatei loru sel. — Lasam, ca si serbii din Serbi'a inca si pórtá grigia de fratii loru din Principate, apoi simpatiele muscalesi sunt atatu de neduvóse, incatu nime nu mai crede, ca cu totu pasulu alu 3-lea nu va dá si de cate unu rusofilu, care in soldulu slavismului se nu misce tóte spre a impedecea desvoltarea romanului si mai vertosu in florirea instructiunei si a introducerei de institutiuni in tíer'a lui. Acumu se intrebamu pe romanii intielegenti din Moldoromani'a, pe boieri, ca unde vreau ei se ajunga cu atata codire de a providé tíer'a cu scoli mari si mici? Vreau ei cá poporul tieranu, lipsitu de scoli si de cultur'a pretinsa de secul. XIX, se remana mane poimane de hamalu si veneticiloru, cari se inaltia mereu in cultura fiindu providuti cu scóle? si déca nu, de ce ve intórceti faci'a vóstra de catra elu si nulu stringeti la costele vóstre, cá se ve fia gvardia de corpu in reu si in bine? En dovediti tieranului, ca i voiti binele lui si alu patriei lui si ve veti convinge (chiar si de ciocoi), ca din momentulu acela veti locui in paradisulu increderei lui. Populus romanus plus dat, quam accipit.“ Poporul romanu resplatesce indiecitu facerea de bine. Cine se va indoi despre acésta, acela trebuie se se 'ndoiesca si de sóre, ca da lumina. Asiá, josu cu indolenti'a si susu cu apele — mai multe decatu certe — pentru infintierea neamanata a unei universitati complete pentru cultur'a si national'a educare a junimei din clasele mai vertosu cele mai inalte, si scóle comunale-rurale, industriale si comerciale pentru tieranu si pentru impoporarea orasieloru cu industriari romani! Apoi mai repriviti si voi, cá natiunile celelalte, la fratii vostri din tieri departate, d. e. si din cele de preste Balcan, — unde din sistema se totu desnacionaliséza, si le ajutati si voi asi susutiené scóle si beserica, cá se nu si pérda nationalitatea, cumu vedemu ca sio perdura pana acum multi in multe parti. —

A face fapte crescinesci orunde, nu se póte considera de crimá politica.

In fine mai adaugu, ca incordarile popóreloru de a se inaltia unele asupra altora cu arm'a culturei sunt atatu de gigantice, incatu, déca romanulu va mai stationa cu indolentia in starea lui de astadi, preste puçini ani se va afla zeporitu, topitu, cá o planta nobila, a carei putere o suge imbuibat'a crescere si coplesire a burueneloru din giuru, asiadara: scóle or apunere nationala! —

Numai 3 zile mai sunt

pentru cumpararea de sorti de a le

LOTERIEI MARI A SIEPTEA

pentru scopuri filantropice si folositoare tuturor, alu carei venitu curatu e destinat pentru ajutorarea nefericitoru din diversele tieri a le imperiului,

cari au patimitu daune prin inundarea din acestu anu a Dunarei, Elbei, Vistulei,

si a afluvielorulu.

Casciga **4534** nimeritori la olalta

300,000 de fl.

de valut'a austriaca si anume:

1 nimeritoriu à 80,000 fl.	2 nimeritori à 5000 fl.
1 „ à 30,000 „	3 „ à 4000 „
1 „ à 20,000 „	4 „ à 3000 „
1 „ à 10,000 „	5 „ à 2000 „
16 nimeritori à 1000 fl.	200 nimeritori à 50 fl.
50 „ à 500 „	2000 casciguri à 10 „
100 „ à 200 „	2000 de serie à 5 „
150 „ à 100 „	

Sortirea se va tiené nerevocaveru

in 20. DECEMBRE 1862.

Pretiuulu unui sortiu e

3 florini valuta austriaca.

Aceast'a nu e loteria privata, ci loteria de statu. — E numai unu feliu de sorti fara distingere de clase. — Numai unu pretiu de sorti. — Fiacare sortiu jóca in o singura tragere pe tóte cascigurile. — Fiacare numeru de sortiu alu unei serie trase póte face si unu nimeritoriu mare pe lenga cascigulu de serie. — Indata dupa sortire se va dá consemnatiunea cascigurilor. — Patruspredice díle dupa sortire se voru respunde cascigurile la cass'a loteriei in Vien'a (Salzgries Nr. 184) pe lenga infatiosiarea sortiului originalu provezutu pe dosu cu marc'a legale de timbru. Tóte cascigurile cari nu se voru radica in terminu de 6 luni dupa sortire, adioa pana in 20. Junie 1863, fia caus'a oricare va fi, voru deveni dupa § 11 alu programulu de jocu, spre folosulu institului filantropicu pentru care se intreprinde aceasta loteria.

Mai cu deamenuntulu se póte vedé din programulu de jocu, care se póte capatá la tóte organele de vindere si se va dá lenga fiacare sortiu ce se va cumpará.

Despartimentulu loteriei de statu pentru scopuri filantropice si folositoare tuturor.

C. r. directoratu de venitu de loteria in Vien'a.

Nr. 81/mat, 1862.

E D I C T U.

Josefu Munteanu de confesiunea gr. cath. din Ludosulu mare, — in contra carui'a mulieree s'a Ana Onei Angielu greco-resaritena érasu totu din Ludosulu mare, a urditu procesu de despartire — amblandu de mai multu tempu cá vagabundu, si ne potenduse afía nece prin midilocirea deregatorielloru locale respective, se provoca prin acésta, cá in terminu de unu anu si o dí dela datulu acestui edictu, se se presenteze in aintea acestui scaunu protopopescu, spre a luá parte la pertractarea causei divortiale cu mulieree s'a; ca-ce altufeliu acestu procesu se va pertractá si decide si in nefenti'a lui de facia, amesuratu SS. canone si legiloru besericesoi.

Dela scaunulu protopopescu gr. cath. alu Sibiului.

Sibiui in 5. Decembre 1862.

Joanu V. Rusu m. p.

V. Archi-Diaconu gr. cath.

1—3

Publicatiune de Concoursu.

Pentru premiulu literariu de 100 fl. v. a. alu Asociatiunei transilvane pentru inaintarea literaturii scl.

Intru intielesulu art. XIV, p. 3 din siedinti'a III a adunarei generale din a. c. subscrisulu comitetu publica prin acésta concursu la premiulu de 100 fl. v. a. pentru unu individu romanu, carele in cursulu anului va invetiá mai bine art'a stenografica si va dá chlaru in viitor'a adunare generale probe despre a sa capacitate si istetime.

Competentii pentru acestu premiu voru avé a se insinua la presiidiulu Asociatiunei pana la San. Petru a. v. prin o petitiune, in carea voru aratá prin atestate, cá au invetiatu acést'a arta, cá vreau se se supuna mai susu aratatei probe, cá sunt romani, si cá au portare buna atatu morala catu si politica.

Sibiui, 4. Sept. 1862.

Comitetulu Asociatiunei pentru inaintarra literaturii si culturei poporului romanu.

2—3

Cursurile la bursa in 16. Decemvre 1862 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 66 cr. v. a.
Augsburg	—	—	117 „ — „
London	—	—	117 „ 60 „
Imprumutulu nationalu	—	—	81 „ 70 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	73 „ 25 „
Vctiile bancului	—	—	813 „ — „
„ creditului	—	—	223 „ 10 „

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
JOANNE GÖTT.